

VERSLAG

VAN DE VOLKSKUNDE-COMMISSIE
DER KONINKLIJKE NEDERL. AKADEMIE
VAN WETENSCHAPPEN TE AMSTERDAM

OVER 1952

210

VERSLAG

VAN DE VOLKSKUNDE-COMMISSIE OVER 1952

Teneinde de medewerkers door de toezending van enkele vragenlijsten tegelijkertijd niet te veel te belasten, heeft het bureau der commissie hun ditmaal niet in December, maar reeds in Juni een vragenlijst toegezonden. Deze 16de lijst bevatte een aantal vragen over het dwaallicht en de vuurman, die bedoeld zijn als een aanvulling van de reeds uit de 1ste vragenlijst (1934) verkregen gegevens over deze vormen van volksgeloof. Bovendien werd opnieuw alle aandacht gewijd aan het invullen van achterstallige vragenlijsten. Op 31 December 1952 waren in totaal 20.122 ingevulde lijsten op het bureau aanwezig, als volgt verdeeld: van lijst 1: 2038 exx., van lijst 2: 1491 exx., van lijst 3: 1501 exx., van lijst 4: 1430 exx., van lijst 5: 1362 exx., van lijst 6: 1126 exx., van lijst 7: 1150 exx., van lijst 8: 999 exx., van lijst 9: 1161 exx., van lijst 10: 819 exx., van lijst 11: 1022 exx., van lijst 12: 1106 exx., van lijst 12a: 776 exx., van lijst 13: 1044 exx., van lijst 14: 1192 exx., van lijst 15: 1063 exx., van lijst 16: 842 exx. In de loop van het jaar werden 1982 ingevulde vragenlijsten ontvangen.

De in het vorige jaarverslag reeds vermelde samenwerking tussen de Vlaamse sectie der Nationale Commissie voor Folklore en het Verbond voor Heemkunde heeft ertoe geleid, dat in het voorjaar van 1952 de eerste Vlaamse vragenlijst ten behoeve van de Nederlands-Vlaamse volkskunde-atlas is uitgezonden. Deze bevat een aantal vragen over het dwaallicht, de vuurman en het heksengeloof. Op 31 December waren 420 exemplaren van deze lijst ingevuld teruggezonden. Het lid der Nationale commissie, de heer Maurits de Meyer, is aangewezen, samen met de secretaris van onze commissie de redactie van de atlas op zich te nemen. Over de uitgave worden thans nog besprekingen gevoerd. Inmiddels wordt het materiaal van het dwaallicht bewerkt voor een eerste stel kaarten, die de commissie in de loop van 1953 hoopt te laten verschijnen.

Op het tweede internationale congres voor archeocivilisatie, van 11—13 October te Parijs gehouden, werd besloten tot de instelling van een internationale commissie voor een Europese volkskunde-atlas. De secretaris der commissie is benoemd tot vertegenwoordiger voor Nederland.

Van het tijdschrift „Volkskunde” verschenen aflevering 4 van jaargang 52 (1951) en afleveringen 1—4 van jaargang 53 (1952). Opnieuw verleende de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen een subsidie door intekening op een aantal exemplaren ten bedrage van f 500.— op jaargang 53. No. 3 van jaargang 53 verscheen als feestnummer bij gelegenheid van het 40ste stichtingsjaar van het Rijksmuseum voor volkskunde „Het Nederlands Openluchtmuseum” in dubbele omvang. Terwijl aan kopij voor dit tijdschrift nooit gebrek is, blijft het aantal abonné's onvoldoende, om het zonder steun van overheidswege te financieren.

Daar de commissie er nog altijd niet in geslaagd is, een assistent of zelfs maar een student-assistent met een halve dagtaak aangesteld te krijgen, moest de heer Wander met de secretaris de beantwoording der ook dit jaar weer talrijk binnengekomen verzoeken om inlichtingen op zich nemen. Voor de Bibliographie Internationale des Arts et Traditions Populaires verzamelde hij gegevens voor de jaren 1951 en 1952.

De heer F. J. Krüger heeft een gedeelte van het tijdschriftenbezit van de Amsterdamse Universiteitsbibliotheek op folkloristisch materiaal geëxcerpeerd, waardoor de voor het bureau zo noodzakelijke bibliografie met talrijke gegevens kon worden uitgebreid. Hierdoor en door de reorganisatie van het bibliografisch werk, waarmee in het begin van het jaar een aanvang werd gemaakt, kon een groot deel van de achterstand, door het ontbreken van een volkskunde-assistent ontstaan, worden ingehaald. Door het vervaardigen van excerpten in het Nederlands, heeft de heer Krüger de in de bibliotheek aanwezige Scandinavische en Portugese literatuur voor ieder toegankelijk gemaakt.

Een uitwisseling van bibliografische gegevens over weerrijmen en volksweerkunde vindt geregeld plaats met het Kon. Nederlands Meteorologisch Instituut te De Bilt.

In samenwerking met de Dialecten- en Naamkunde-commissies gaf de commissie de vierde aflevering uit der „Mededelingen van de Centrale Commissie voor Onderzoek van het Nederlandse Volkseigen”, waarin het lid der commissie Mw. Dr. A. M. E. Draak een bijdrage schreef: „De vertelstijl van sprookjes en volksverhalen”.

Op 8 November heeft in het Trippenhuys een bijeenkomst met medewerkers plaatsgevonden. Het bureau der drie commissies stelt zich voor dergelijke bijeenkomsten van tijd tot tijd en in verschillende plaatsen in ons land te organiseren. Voor deze eerste bijeenkomst waren de medewerkers uit Noord-Holland uitgenodigd. De directeur en enkele andere leden van het personeel hebben bij deze gelegenheid iets verteld over de bedoeling van het bureau, de werkwijze en de resultaten. Een kleine tentoonstelling heeft van deze laatste een indruk gegeven. De uitvoerige gedachtenwisseling en de vele reacties der bezoekers nadien hebben duidelijk aange-toond, dat de medewerkers ook dit persoonlijk contact op prijs hebben gesteld.

Van de vele bezoekers, die de verzamelingen en de bibliotheek van het Volkskunde-bureau raadpleegden, noemen we de buitenlanders Richard C. Clark (Philadelphia), Prof. Dr. Dorothy Keur en Prof. Dr. John Keur (New York), Prof. Dr. K. Wagner (Leipzig), Prof. Dr. Myles Dillon (Dublin) en de heer Maurits de Meyer (Antwerpen). Aan vele binnen- en buitenlandse personen en instellingen werden gegevens verstrekt.

De bibliotheek werd door aankoop en schenking met een groot aantal werken uitgebreid. De namen der schenkers zijn in de bijlage bij dit jaarverslag vermeld. Afzonderlijk moet worden genoemd Mw. W. Claassen-Heij (Amsterdam), die ons 4 bundels folklorica in handschrift, verzameld door haar man, afstond.

Voor het financieel beheer en de personeelsaangelegenheden zij verwezen naar het verslag van de Centrale Commissie.

*Namens de Volkskunde-commissie der Koninklijke
Nederlandse Akademie van Wetenschappen:*

H. WAGENVOORT, *voorzitter.*

P. J. MEERTENS, *secretaris-penningmeester.*

BIJLAGE

Lijst van personen enz., die in 1952 boeken en handschriften aan het Centraal Bureau voor Volkskunde schonken:

Alimenta-fabrieken te Brussel, Dr. J. H. Barnett, S. Bekink, W. J. de Boone, Dr. E. Burgstaller, A. Buter, H. S. Buwalda, Mw. W. Claassen-Heij, Mw. Dr. J. C. Daan, W. H. Dingeldein †, Prof. Dr. D. Th. Enklaar, Mw. E. Ettliger, A. Faasse, P. J. van der Feen, Prof. Dr. R. Foncke, Frilands Museet te Kopenhagen, Dr. Tj. W. R. de Haan, Prof. Dr. Arthur Haberlandt, Historische Vereniging voor Zuid-Holland, Dr. J. Huizinga, Institut d'Archéocivilisation te Parijs, Institut für Landeskunde von Oberösterreich, H. van Laar, Dr. J. Leenen, Leeuwarder Courant, Dr. C. W. H. Lindenburgh, A. H. Lutje Schipholt, Albert Marinus, K. Meuli, Th. Mol, C. J. Nap, Nationale Commissie voor Folklore te Brussel, Dr. H. W. M. J. Kits Nieuwenkamp, Dr. H. Ottenjahn, Oudheidkundige kring „Die Goude”, A. Pais, Dr. I. C. Peate, Dr. W. Pessler, R. Pinon, F. G. van der Poll, Provinciaal Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen in de provincie Noord-Brabant, Mw. Marie Ramondt, Prof. Dr. K. Roelandts, H. Th. Rooswinkel, Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie, Mr. H. J. J. Scholtens, Mw. Maria Palmira da Silva Pereira, L. Simoens, Chr. Stapelkamp, B. Stegeman †, Prof. Dr. Dag Strömbäck, Prof. Dr. Sigfrid Svensson, N.V. Uitgeversmaatschappij W. E. J. Tjeenk Willink, Dr. André Varagnac, M. van de Velde, Vereniging voor vreemdelingenverkeer „Amsterdam”, Vereniging voor vreemdelingenverkeer te Maastricht, Dr. Jan de Vries, Wetenschappelijk Genootschap voor Goeree en Overflakkee, Dr. A. A. Weijnen, Dr. Robert Wildhaber, Zoölogisch Museum te Amsterdam.